

Проведення вільного часу студентами

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В статті подані результати соціологічного дослідження на тему «Проведення вільного часу». Показано ступінь актуальності даної проблеми. Розроблено практичні рекомендації щодо вирішення проблемної ситуації. Зроблено загальний висновок.

Ключові слова: соціологія, соціологічне дослідження, вільний час, відпочинок.

Abstract

The article presents the results of sociological research on the topic «The Free Time Students». Showing degree concerns. Practical recommendations to address the problem situation. Make a general conclusion.

Keywords: sociology, sociological research, free time, leisure.

Соціологія – це наука, що вивчає структури суспільства, їхні елементи, соціальні процеси, що відбуваються у цих структурах. Сучасна соціологія являє собою гігантський масив соціальних знань, дослідницьких технологій, методик, з допомогою яких вони охоплюють особливий аспект суспільства – соціальну реальність, процеси і явища соціального життя людей, соціальні сфери [1].

Як будь-яка інша наука, соціологія, крім системи нагромаджених знань (перш за все теоретичних), включає дослідницьку діяльність. Соціологічне дослідження – це інструмент вивчення соціальних явищ в їх конкретному стані за допомогою методів, які дозволяють проводити кількісний і якісний збір, виміри, узагальнення, аналіз соціологічної інформації [2].

Вільний час є однією зі сфер життєдіяльності людини, в якій найбільш яскраво проявляються наслідки змін в українському суспільстві, які стали причиною виникнення низки гострих проблем, зокрема різкого падіння рівня загальної культури, руйнування традиційних норм і цінностей, поширення елементів спрощеної масової культури. В умовах глибокої фінансової кризи, кризи культури, ідеології, моралі, освіти і виховання наша молодь дедалі більше втрачає духовно-світоглядні орієнтири у формуванні життєвих планів, дезорієнтується в загальнолюдських цінностях.

Спрощення життєвих орієнтирів молоді зумовлює зниження рівня культури вільного часу. Суперечливість ціннісних орієнтацій у сучасній соціокультурній ситуації призводить до того, що молоді люди втрачають здатність протистояти впливу негативних тенденцій (алкоголізм, злочинність тощо), які формуються та набирають силу в системі молодіжного дозвілля. Подібна ситуація характеризується низкою негативних моментів – пасивністю, безглуздя існування, антисоціальними явищами. Крім того, вивчення проблем вільного часу та дозвілля продиктоване й практичними потребами, оскільки негативні прояви у цій сфері в багатьох випадках зумовлені неорганізованістю цього процесу, низьким рівнем його культури та культури самої молоді. Відтак дослідження проблем та тенденцій розвитку вільного часу української молоді в нових соціокультурних умовах в Україні, розкриття реального стану ціннісних орієнтацій молоді є досить актуальним.

Соціальний феномен вільного часу і дозвілля останніми роками привертає увагу дедалі більшого кола дослідників. Він стає предметом обговорення не тільки фахівців, а й широкої громадськості. Вільний час – складова соціального часу, звільнена від виробничих та побутових справ, яка охоплює сферу вільної діяльності людини.

У руслі певних інтересів, цілей, які ставить перед собою людина, здійснюється у вільний час діяльність дозвілля. Обсяг вільного часу нині практично подібний обсягу професійної трудової діяльності, а в деяких соціально-демографічних груп, зокрема молоді, навіть і перевищує його. Тому суспільство не повинно бути байдужим щодо того, на що витрачаються години вільного часу, та не бути пасивним щодо того, чим наповнюється життя молодих людей [3].

Інститут Горшеніна у 2013 році провів опитування серед української молоді щодо того, як вона тратить свій вільний час. Виявилося, що абсолютна більшість, 70,2% молодих українців, у вільний час надає перевагу зустрічам з друзями.

На другому місці в рейтингу проведення часу – гра в комп'ютерні ігри та сидіння в інтернеті. Так відпочиває 42,6% молоді. Трійку лідерів замикають прогулянки – на них вільний час тратить 36,7% молодих. Серед популярних способів проведення вільного часу також виконання хатніх справ (35,8%), слухання музики (32,6%) та заняття спортом (30,9%). 15,4% української молоді тратить вільний час на самоосвіту (курси чи додаткові заняття), а 11,3% воліють займатися своїм хобі, коли не мають нагальних справ.

До слова, Інститут Горшеніна також провів опитування щодо ставлення молоді до інтернету (також у 2013 році). Виявилося, що 70% українців не уявляють свого життя без інтернету. При цьому майже половина молоді стверджує, що здатна обійтися без соцмереж [4].

Статистика проведеного опитування у 2015-му році свідчить про те, що більшість молоді принаймні раз на тиждень дивляться фільми та інші телепрограми (56%), слухають музику (52%), зустрічаються з друзями або спілкуються з ними в соціальних мережах (36%, 44%), читають новини або іншу інформацію (не пов'язану з роботою або навчанням) в Інтернеті (39%). Крім того, принаймні раз на місяць більшість опитаних готують заради задоволення (27%), займаються фізичними вправами або спортом (), читають книги (не рахуючи тих, які потрібні для роботи або навчання) та пресу, виїжджають на природу, в парк або на пляж, щось вдосконалюють або ремонтують вдома.

З усіх перелічених видів дозвілля найрідше молодь подорожує закордон (64% зазначили, що ніколи цього не роблять), відвідує спортивну секцію (56%), ходить в театр (54%) [5].

Об'єктом даного соціологічного дослідження є студенти, які проживають на п'ятому поверсі 5-го гуртожитку Вінницького національного технічного університету (ВНТУ). Об'єкт складається з 44 осіб, з яких 27 осіб чоловічої статі і 17 осіб жіночої статі, віком від 17 до 22 років.

Предметом соціологічного дослідження є дослідження особливостей проведення вільного часу студентів ВНТУ, які проживають в гуртожитку.

Метою даного соціологічного дослідження є з'ясувати основні способи проведення вільного часу студентської молоді, дослідити чи вміють студенти правильно та з користю відпочивати.

У даному дослідженні, на основі представленого та проаналізованого матеріалу, висувається гіпотеза, що більша частина респондентів не вміють правильно та доцільно проводити свій вільний час, а то й навіть нехтують ним, проводячи багато часу в соціальних мережах або граючи комп'ютерні ігри.

В квітні 2017 року на території студмістечка ВНТУ у місті Вінниця було проведено опитування студентів у кількості 44 особи, серед яких 27 осіб (61,4%) – представники чоловічої статі та 17 осіб (38,6%) – представники жіночої статі. Віком 17 років – 2 особи (4,5%), 18 років – 2 особи (4,5%), 19 років – 13 осіб (29,6%), 20 років – 18 осіб (40,9%), 21 рік – 5 осіб (11,4%), 22 роки – 4 особи (9,1%).

В ході даного соціологічного опитування були отримані такі результати:

Отримані дані під час опитування свідчать про те, що проблема проведення вільного часу цікавить опитаних, але не є головною на даний момент для більшості.

Було з'ясовано, що більшість опитуваних (75%) мають більше двох годин на добу вільного часу.

На питання «Як найчастіше Ви використовуєте Інтернет?» четверта частина опитуваних (11 осіб – 25%) відповіли, що використовують Інтернет для навчання чи роботи, 8 осіб (18,2%) відповіли, що шукають корисну інформацію для себе (не по навчанню), 4 особи (9,1%) відповіли, що сидять в соціальних мережах, 2 особи (4,5%) відповіли, що шукають інформацію, що зазвичай не є важливою, а найбільше респондентів (19 осіб – 43,2%) зазначили свій варіант, в якому поєднали або кілька або й усі вище згадані варіанти, або ж вказали, що використовують Інтернет як тільки можна і майже завжди. Жоден з опитуваних не вказав варіант, де зазначається, що респондент майже не користується Інтернетом. Отже, це свідчить про те, що на даний час Інтернет став невід'ємною частиною нашого життя. Це й не дивно, адже завдяки ньому можна не тільки шукати потрібну інформацію, переглядати улюблені фільми, програми, новини, знаходити нових друзів, знайомих, слідкувати в соціальних мережах за кумирами, обмінюватись один з одним різноманітними файлами, вести власні блоги і т.п., а й займатися різними видами заробітку.

На питання «Напишіть своє хобі» лише 8 осіб (18,2%) з опитуваних зазначили, що не мають хобі. Переважна ж більшість (36 осіб – 81,8%) назвали свої хобі, серед яких такі, як: читання книг,

малювання, подорожі, музика, спорт, програмування, вишивання, написання віршів, плетення виробів із бісеру, гра на гітарі, захоплення науково-популярною та науково-фантастичною літературою, колекціонування старовинних монет, кінологія та зоологія тощо. Приємно вразило, що саме найчастіше зустрічається серед опитуваних читання книг. Отже, не дивлячись на те, що всі опитувані навчаються у технічному вузі, вони мають різноманітні, цікаві хобі.

Також було з'ясовано, що окрім навчання значна частина студентів знаходять час для того, щоб працювати (40,9%), або іноді займатися підзаробітками (34,1%).

Щодо планування свого дня зроблено такі висновки – більше половини опитуваних студентів вміють і планують свій день заздалегідь, але не завжди все виходить по плану.

Отримано середнє значення частоти вживання алкоголю – 1,66 по 5-бальній шкалі. Це свідчить про те, що майже половина опитуваних не вживають алкоголь взагалі, а ті, що вживають, – вживають рідко.

На рисунку 1 наведено статистику того, як часто студенти займаються тим чи іншим заняттям у вільний час.

Заняття	Щодня або майже щодня	Принаймні раз на тиждень	Принаймні раз на місяць	Рідше ніж раз на місяць	Ніколи
1. Дивлюсь телевізор	2,27%	15,91%	27,27%	25,00%	29,55%
2. Граю комп'ютерні ігри	9,09%	27,27%	6,82%	22,73%	34,09%
3. Проводжу час в Інтернеті	97,73%	2,27%	0,00%	0,00%	0,00%
4. Читаю книги	27,27%	36,36%	15,91%	15,91%	4,55%
5. Ходжу на прогулянки	50,00%	36,36%	6,82%	6,82%	0,00%
6. Їзду на природу (пікнік, рибалка тощо)	0,00%	11,36%	40,91%	40,91%	6,82%
7. Слухаю музику	93,18%	6,82%	0,00%	0,00%	0,00%
8. Слухаю радіо	4,55%	13,64%	13,64%	31,82%	36,36%
9. Займаюсь спортом	27,27%	43,18%	13,64%	13,64%	2,27%
10. Ходжу в кіно	0,00%	0,00%	15,91%	54,55%	29,55%
11. Покращую свій рівень знань (курси, приватні уроки тощо)	27,27%	27,27%	13,64%	15,91%	15,91%
12. Зустрічаюсь з друзями	61,36%	34,09%	2,27%	2,27%	0,00%
13. Відвідую кафе, ресторани	0,00%	20,45%	27,27%	40,91%	11,36%
14. Відвідую нічні клуби, дискотеки	0,00%	0,00%	0,00%	38,64%	61,36%
15. Читаю газети, журнали	4,55%	13,64%	20,45%	27,27%	34,09%
16. Відвідую театр, виставки, музеї, концерти	0,00%	4,55%	18,18%	59,09%	18,18%
17. Займаюсь громадською діяльністю	6,82%	9,09%	6,82%	20,45%	56,82%
18. Займаюсь хобі, художньою творчістю	25,00%	34,09%	15,91%	4,55%	20,45%
19. Ходжу в походи, займаюсь туризмом	0,00%	0,00%	6,82%	47,73%	45,45%
20. Відвідую церкву, релігійну спільноту	4,55%	6,82%	4,55%	34,09%	50,00%
21. Програмую, проектую (не по навчанню і не по роботі)	27,27%	11,36%	6,82%	18,18%	36,36%
22. Приймаю участь в благодійності, займаюсь волонтерством	0,00%	9,09%	13,64%	15,91%	61,36%
23. Подорожую по Україні	0,00%	4,55%	15,91%	63,64%	15,91%
24. Подорожую іншими країнами	0,00%	0,00%	0,00%	20,45%	79,55%

Рисунок 1 – Статистика опитування щодо частоти проведення певного заняття

Легко помітити, що з усіх зазначених занять щодня респонденти займаються тим, що: проводять час в Інтернеті, слухають музику (понад 90%); зустрічаються з друзями (60 %); ходять на прогулянки (50%); покращують свій рівень знань (ходять на курси, онлайн-курси, приватні уроки тощо) програмують, проектують (не по навчанню і не по роботі). Принаймні раз на тиждень опитувані студенти займаються спортом (близько 43%), грають комп'ютерні ігри (27%), читають книги (близько 36%), займаються хобі, художньою творчістю (34%). Принаймні раз на місяць опитувана молодь дивиться телевізор (27%), їздить на природу (41%). Рідше ніж раз на місяць, кілька раз в рік, а то й кілька раз у житті студенти відповіли, що ходять в кіно (55%), відвідують кафе чи ресторани (41%), відвідують театри, виставки, музеї, концерти (59%), ходять в походи, займаються туризмом (близько 48%), подорожують Україною (64%). У стовпці «Ніколи» позначили найбільше респондентів такі заняття, як: подорожую іншими країнами (80%); приймаю участь в благодійності, займаюсь волонтерством (61%); відвідую нічні клуби, дискотеки (61%); займаюсь громадською діяльністю (57%); відвідую церкву, релігійну спільноту (50%); слухаю радіо (36%); програмую, проектую (36%); граю комп'ютерні ігри (34%); читаю газети, журнали (34%); дивлюсь телевізор (29%).

На основі отриманих даних під час проведення дослідження можна стверджувати, що попередньо висунута гіпотеза не підтвердилась, адже частіше опитувані респонденти надають перевагу книгам, аніж комп'ютерним іграм, а проведений час в Інтернеті студенти частіше витрачають для пошуку корисної інформації для себе або ж для навчання, а не для проведення в соціальних мережах.

Для вирішення проблеми «Проведення вільного часу» рекомендую:

1. Залучати молодь до різноманітних заходів, конкурсів, які не тільки будуть для них цікавими, а й покращать рівень їх знань.

2. Кілька разів на рік проводити заохочувальні (серед студентів університету) екскурсії-подорожі по Україні, іншими країнами.

3. Проводити семінари, тренінги, майстер-класи на яких навчатимуть як доцільно та правильно використовувати свій час, планувати свій день.

4. Заохочувати молодь до благодійності, волонтерства, громадської діяльності.

Отже, не дивлячись на щільний графік навчання, а то й роботу після навчання, молодь має вільний час і вмє розпоряджатися ним, присвячуючи цей час зазвичай відпочинку, зустрічами з друзями, саморозвитку, заняттям хобі та і взагалі справам, що приносять задоволення. Здебільшого відпочинок опитуваних студентів пасивний і часу на культурні заходи вони знаходять край рідко, але все ж прогулянки та заняття спортом руйнують частково стереотипи про те, що студенти технічних спеціальностей є нерозлучними зі своїми комп'ютерами і окрім екрану монітору нічого більше не бачать і нічим окрім навчання та програмування не цікавляться. І, якщо часто серед молоді можна почути «Я нічого не вспіваю, у мене немає часу», то зазвичай це є перебільшенням, адже час можна знайти для всього, що нам дійсно необхідне, корисне та цікаве аби було бажання. Головне правильно розпоряджатися цим часом, не марнувати його, бо що-що, а втрачений час повернути не можна.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Слободянюк А. В. Значення соціології як науки та навчальної дисципліни в сучасному українському суспільстві [Текст] // Вісник «ВПП». – 2011. – №1. – С.16-20.

2. Перегуда Є. В. Соціологія: Навчальний посібник / [Є. В. Перегуда, О. Д. Авдеєнко, П.О. Дьомкін та ін.]. – Київ: КНУБА, 2012. – 140 с.

3. Бабенко Ю. А. Вільний час і дозвілля української молоді в умовах нової соціокультурної реальності / Ю. А. Бабенко // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. – 2013. – № 2. – С. 74-79. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdakkm_2013_2_21.

4. 70% молоді присвячує вільний час друзям, а 11% тратить його на власні хобі, – опитування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://24tv.ua/70_molodi_prisvyachuye_vilniy_chas_druzyam_a_11_tratit_yogo_na_vlasni_hobi__opituvannya_n329641.

5. Дослідження «Молодь України, 2015» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.gfk.com/fileadmin/user_upload/dyna_content/UA/Molod_Ukraine_2015_UA.pdf.

6. Слободянюк А. В. Проблеми адаптації студентської молоді у вищому навчальному закладі (за результатами соціологічного дослідження) [Текст] / А. В. Слободянюк // Гуманізм та освіта: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції, м. Вінниця, 21-23 вересня 2004 р. – Вінниця : УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2004. – Т. 2. – С. 244-247.

Монастирська Вікторія Вікторівна – студентка групи ІКІ-14б, факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: 1ki14b.monastyrska@gmail.com.

Слободянюк Анатолій Володимирович – кандидат соціологічних наук, доцент кафедри суспільно-політичних наук, науковий керівник лабораторії соціологічних досліджень Вінницького національного технічного університету.

Monastyrska Victoria V. – student of group ІКІ-14b, Department of Information Technologies and Computer Engineering, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa, e-mail: 1ki14b.monastyrska@gmail.com.

Slobodyanyuk Anatoly V. – PhD in Sociology, assistant professor of social and political sciences, scientific director of the laboratory of sociological researches Vinnitsa National Technical University.